

Když je na zbraně, musí být i na byty. Udělejme to jako ve Vídni

11.3.2025 - | Česká strana sociálně demokratická

Bydlíme nejdráž v Evropě, ale vláda Petra Fialy to neřeší a vládní strany nabízejí nedostatečná nebo kosmetická řešení. Zatímco trh s bydlením dál selhává, byty zdražují ostošest a investoři si masť kapsy. Mladí lidé nemají kde bydlet, střední třída se dostává do existenčních problémů a stovky tisíc domácností musí žádat o příspěvek na bydlení. Jak z toho ven? Veřejnými investicemi: 80 miliard ročně na nákup a výstavbu 20 tisíc státních bytů s levným nájmem, aby stát byl silným hráčem a tlačil ceny dolů. Jako ve Vídni.

Na hypotéku na průměrný byt v Praze je nutný příjem přes 90 tisíc. Cena bytů v Česku za poslední rok stoupla o 11 procent. V dostupnosti bydlení jsme se podle OECD zhoršili skoro nejvíc z celé EU. Nájemné raketově stoupá, loni o 17 procent. I ti, kteří si mohli dovolit bydlet v menších městech kolem Prahy, Brna nebo Ostravy, teď musí hledat ještě dál. Situace působí naprosto beznadějně.

A co na to vláda? Místo aby situaci řešila, předstírá aktivitu, aby měla před volbami alibi. Nabízí podporu hypoték – ale k čemu to je, když na hypotéku stejně dosáhne jen zlomek lidí? Ministr financí chce umožnit penzijním fondům investovat do bytové výstavby, vláda garantuje úvěry a poskytuje dotace obcím v jednotkách miliard. Bez záruky, že nájem v těchto bytech budou levné. Logicky, protože soukromé subjekty investují kvůli zisku. Má třeba kuchařka ve škole, které vláda platí minimální mzdu, šanci, že díky současným vládním programům sežene byt za přijatelný nájem? Ne. Vůbec to tíživou situaci neřeší.

Řešení ale existuje, SOCDEM ho má. Stačí se podívat do Vídně, kde město už přes sto let staví a spravuje vlastní byty s regulovaným nájemným a neomezenou nájemní smlouvou a žije v nich přibližně polovina obyvatel. Vídeň tak aktivně vstupuje na trh, stabilizuje ceny a zajišťuje, aby široké vrstvy obyvatel měly kde bydlet. A výsledky jsou jasné: Ve Vídni je nájem za třípokojový byt ve veřejném vlastnictví kolem 12 tisíc korun, v Praze 25 až 30 tisíc. A to jsou rakouské mzdy dvojnásobné. Vídeňané považují za přiměřené vydávat za bydlení pětinu domácího rozpočtu, srovnajte to s Prahou nebo kterýmkoliv českým městem.

Pomůže i sektorová daň

Sociální demokracie prosazuje „vídeňský recept bydlení“ i pro Česko. Máme jasný plán: stát musí každý rok investovat 80 miliard korun, postavit nebo koupit během příští vlády 100 tisíc nových státních bytů a vytvořit tak robustní státní bytový fond. A kde na to vezmeme? Část výstavby zainvestujeme úvěry od Evropské investiční banky, jako na dopravní stavby. Splácet se bude vybraným nájemným. Jako další zdroje financování chceme využít sektorové daně pro nadnárodní korporace a také stoprocentní daň za nákup bytu cizinci. A v neposlední řadě, postupně odbouráme dávky na bydlení právě poskytnutím státního bytu s regulovaným nájemným.

Odbourání příspěvku na bydlení by představovalo úsporu 20 miliard korun ročně, nesrovnatelně více než nejvelkorysejší vládní pokusy na řešení této krize. Jak může pravicová vláda dovolit, aby statisíce lidí muselo chodit po výplatě pro dávky na bydlení? Loňských 20 miliard korun je trojnásobek oproti roku 2021! Trojnásobek, chápete? Takže lze čekat, že to bude stoupat. My však nechceme mít lidi na dávkách, nechceme, aby na ně stát vydával tolik peněz. Roztáčí to spirálu zdražování, vydělávají spekulanti a na dávkách je pak závislá i střední třída. Lepší je peníze investovat do státních bytů,

nabídnout lidem střechu nad hlavou za přijatelnou částku a ze státu učinit významného hráče, který ovlivňuje ceny. Směrem dolů, samozřejmě.

Stát jako významný hráč na trhu s byty

Pokud máme každý rok utrácet 160 miliard korun na armádu, musíme přece být schopni investovat i do bydlení. To je ten nejakutnější problém domácí politiky. Ve středu vláda schválila tři procenta HDP na zbraně, podle aktuálních cen 240 až 255 miliard korun. Bez uvedení zdroje financování. Tím přiznává, že stát může najít desítky miliard korun a že tanečky kolem konsolidačního balíčku a ožebračení důchodců bylo jen divadlo.

A přitom co chce každý bránit? Svůj domov, svou rodinu. Bydlení není luxus, ale základní podmínka důstojného života. A stát musí zajistit, aby každý měl kde bydlet – jinak selhává ve své základní roli. Dnes krize bydlení přímo ohrožuje budoucnost Česka. Mladí lidé nemají kde bydlet a s tím souvisí i nízká porodnost, protože se bojí zakládat rodiny. Loni se podle předběžných údajů narodilo nejméně dětí v doložené historii. A drahé bydlení také snižuje flexibilitu trhu práce – kdo se bude stěhovat za prací, když si nový byt nebo nájem nemůže dovolit?

Státní bytový fond není jen pomoc pro ty, kdo teď hledají bydlení. Pomůže i těm, kdo už bydlí. Pokud se stát stane významným hráčem na trhu s byty, stabilizuje ceny a sníží spekulace. Kdo dnes vlastní byt, možná si myslí, že se ho problém netýká. Ale co jeho děti? Kde budou bydlet ony? Státní bydlení je investicí do budoucnosti, která zajistí dostupné bydlení nejen dnes, ale i pro příští generace. A s blížící se hospodářskou recesí by injekce do stavebnictví měla obrovský efekt pro ekonomiku.

Bydlení je základní potřeba, ne luxus. Pokud můžeme dát stovky miliard na zbrojení, můžeme investovat i do dostupného bydlení pro naše lidi. A turbulentní světové dění nesmí být záminkou pro další ignorování domácích problémů. Když trh selhává, stát musí jednat. A Sociální demokracie má plán, jak to změnit.

<https://socdem.cz/akt-aktuality/kdyz-je-na-zbrane-musi-byt-i-na-byty-udelejme-to-jako-ve-vidni>